

De pleegouder als juridisch vangnet?

3 november 2022 ,Pleegoudersup

Mariska Kramer

Wat hebben.....

....met elkaar gemeen?

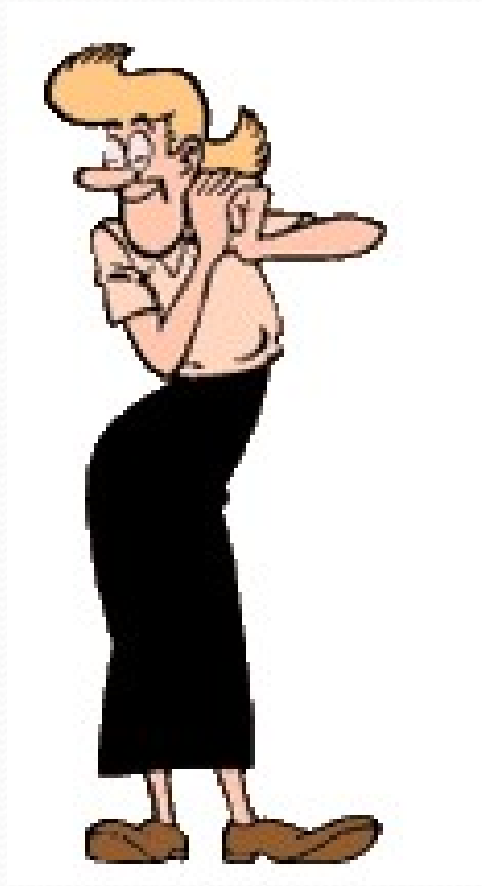
- Ze hebben allemaal geen ouders
- Ze zijn allemaal 'pleegkind'

De (netwerk)pleegouders:

pleegtante Sidonia:

Pleegoom Donald

Pleegoom de Kolonel

OM OP TE WARMEN:

QUIZ!

Juist of onjuist?:

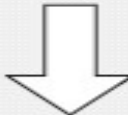
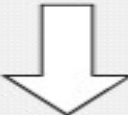
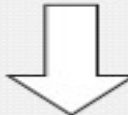
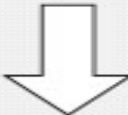
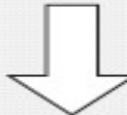
- Voogdij en Gezag is inhoudelijk hetzelfde
- Pleegouders kunnen geen beroep doen op het tuchtrecht
- De gezinsvoogd en de voogd hebben dezelfde verantwoordelijkheden
- De pleegzorgaanbieder kan in het kader van de OTS een geschil voorleggen aan de kinderrechter
- Pleegouders kunnen de rechter niet verzoeken om beëindiging van het ouderlijk gezag
- Pleegouders hebben van de rechter geen toestemming nodig om met het pleegkind op vakantie te gaan

Pleegzorg: een doolhof aan regelgeving?....

Schema 5.1. Rechten van pleegouders bij dreigende overplaatsing pleegkind

a. Vrijwillig kader	b. Vrijwillig kader	c. Ots met machtiging uithuisplaatsing	d. Ots met machtiging uithuisplaatsing	e. Voogdij (niet door de pleegouder uitgeoefend)	f. Voogdij (niet door de pleegouder uitgeoefend)
plaatsing < 1 jaar 	plaatsing > 1 jaar 	< 1 jaar 	> 1 jaar 	plaatsing < 1 jaar 	plaatsing > 1 jaar
Verzoek ots. Indien RvdK hiertoe niet overgaat evt. verzoek tot UHP via RvdK	Blokkaderecht Verzoek gezagsbeëindiging na succesvol beroep op blokkaderecht	Verzoek aan G.I. af te zien van wijziging verblijfplaats Beroep bij kinderrechten	G.I. moet vervangende toestemming verzoeken aan kinderrechter Pleegouders krijgen een uitnodiging voor de zitting	Verzoek om benoeming bijzondere curator	Blokkaderecht
		Of: Verzoek aan de kinderrechter i.k.v. geschillenregeling			
<p>Voor alle kolommen geldt bovendien: verzoek tot benoeming bijzondere curator, art. 1:250 BW.</p> <p>De rechter kan een bijzondere curator benoemen wanneer de belangen van een minderjarig kind botsen met die van de ouders met gezag of met die van de voogd en als het conflict gaat om een 'wezenlijk belang' zoals de permanente verblijfplaats van het kind (zie over de bijzondere curator blz. xxx).</p> <p>Uitleg: G.I. = gecertificeerde instelling ots = ondertoezichtstelling UHP = uithuisplaatsing RvdK = Raad voor de Kinderbescherming</p>					

Wat is de wettelijke basis?

- Vrijwillige plaatsing
- OTS-plaatsing (MUHP)
- Voogdij*-plaatsing

(*hier: voogdij bij de instelling)

Situatie A:

- Jeffrey, 4 jaar, woont 9 maanden in een pleeggezin. Zijn moeder heeft ingestemd met de plaatsing, zij heeft een suïcidepoging gedaan en is opgenomen. Zij vindt dat het goed met haar gaat en wil weer zelf voor Jeffrey zorgen.

Situatie B:

- Jeffrey, 4 jaar, woont 16 maanden in een pleeggezin. Zijn moeder heeft ingestemd met de plaatsing, zij heeft een suïcidepoging gedaan en is opgenomen. Zij vindt dat het goed met haar gaat en wil weer zelf voor Jeffrey zorgen.

Situatie C:

- Jeffrey, 4 jaar, woont 9 maanden in een pleeggezin, hij is onder toezicht gesteld en uithuis geplaatst. Zijn moeder heeft niet ingestemd met de plaatsing, zij heeft een suïcidepoging gedaan en is opgenomen. Zij vindt dat het goed met haar gaat en wil weer zelf voor Jeffrey zorgen. De gezinsvoogd is van mening dat Jeffrey weer bij zijn moeder kan worden geplaatst.

Situatie D:

- Jeffrey, 4 jaar, woont 16 maanden in een pleeggezin, hij is onder toezicht gesteld en uithuis geplaatst. Zijn moeder heeft niet ingestemd met de plaatsing, zij heeft een suïcidepoging gedaan en is opgenomen. Zij vindt dat het goed met haar gaat en wil weer zelf voor Jeffrey zorgen. De gezinsvoogd is van mening dat Jeffrey weer bij zijn moeder kan worden geplaatst.

Situatie E:

- Jeffrey, 4 jaar, woont 9 maanden in een pleeggezin, hij staat onder voogdij, en is door de voogd in het pleeggezin geplaatst. Het gezag van de moeder is door de kinderrechter beëindigd. De voogd is van mening dat de plaatsing van Jeffrey in het pleeggezin moet worden beëindigd vanwege de problematiek van Jeffrey.

Situatie F:

- Jeffrey, 4 jaar, woont 16 maanden in een pleeggezin, hij staat onder voogdij, en is door de voogd in het pleeggezin geplaatst. Zijn moeder is overleden. De voogd is van mening dat de plaatsing van Jeffrey in het pleeggezin moet worden beëindigd vanwege de problematiek van Jeffrey.

Wettelijke basis & termijn!

- Plaatsing van het pleegkind > dan een jaar:
  - altijd*: toetsing door de (kinder)rechter!
  - let op: soms eerst blokkaderecht inroepen, soms automatisch toetsing door de kinderrechter (nl bij OTS)

*als pleegouders het niet eens zijn met beëindiging van de plaatsing

vraag:

- Wie behartigt de belangen van het pleegkind?

Paraplu voor pleegzorg?:

- Pleegouders als juridisch vangnet
- *Pleegzorg** als juridisch vangnet!

*hier: alle betrokkenen rond het pleegkind

Pleegzorg: betrokkenen

- Ouders
- Pleegouders
- Pleegzorgbegeleider
- Gecertificeerde instelling
- Raad voor de Kinderbescherming
- Kinderrechter
- Gemeente

Spanningsveld

- Zeggenschap-vs. Opvoeding
- ‘Gedwongen’-vs. Vrijwillig
- Familylife (ouders)-vs. Familylife pleegouders (i.i.g. > 1 jaar)

Vragen:

- Wel of niet naar de zitting gaan?
- Hoe blijven pleegouders op de hoogte ikv OTS (plan van aanpak!)?
- Hoe blijft de pleegzorgaanbieder op de hoogte ikv OTS (beschikkingen!)?
- Pleegouder als belanghebbende, wanneer?
- Pleegzorgaanbieder als informant?

Bijzondere Curator:

- Wanneer er sprake is van wezenlijk belangenconflict tussen de gezagdrager (=de ouder met gezag/ of voogd) en het kind*
- Onafhankelijke belangenbehartiger

* De rechter beslist of hiervan sprake is

Bijzondere Curator:

- Laagdrempelige procedure:
  - een briefje/verzoek aan de rechter
  - gedurende de procedure of zitting/ of daarbuiten
  - rechter kan 'ambtshalve*' B.C. benoemen
  - geen advocaat nodig (?)

* (=uit zichzelf, zonder verzoek)

Wie kan als bijzondere curator worden benoemd?

In principe iedere volwassene, meestal:

- -een **deskundige** (b.v. psycholoog): als een advies gegeven moet worden
- -een **advocaat**: als er een procedure voor het pleegkind moet worden gevoerd

Casus Stefan

- *Stefan (7) staat al jaren onder toezicht en woont nu ruim tien maanden in een pleeggezin. De pleegouders zijn vertrouwd voor Stefan omdat hij al voor de plaatsing regelmatig de weekenden bij hen doorbracht (als weekendpleeggezin).*
- *De moeder van Stefan heeft het eenhoofdig gezag over hem. De gecertificeerde instelling besluit Stefan over te plaatsen. De instelling vindt het pleeggezin niet langer geschikt omdat de pleegouders problemen hebben met hun eigen puberende zoon.*

Stefan (vervolg)

- *De pleegouders verzoeken de kinderrechter van hun kant om Stefan bij hen te laten. Daarnaast vragen zij de rechter om een bijzondere curator te benoemen. De pleegouders zien een belangenconflict tussen Stefan en zijn moeder; vanwege haar alcoholproblematiek kan zij Stefans belangen niet goed behartigen.*
- *De kinderrechter zet vraagtekens bij de noodzaak tot overplaatsing en benoemt een bijzondere curator, in dit geval een pedagoog. Die krijgt de opdracht om te onderzoeken wat overplaatsing zou betekenen voor Stefan. Uit het onderzoek blijkt dat overplaatsing niet in het belang van Stefan is.*

Verblijfplaats van het pleegkind

- zo snel mogelijk duidelijkheid voor het pleegkind
- aandacht voor gehechtheid!

Verbeteringen OTS-wetgeving

- A. Relatie OTS-gezagsbeeindiging
- B. Toetsende taak Raad voor de Kinderbescherming uitgebreid
- C. Toetsende taak Kinderrechter uitgebreid

(A) Gronden OTS en gezagsbeëindigende maatregel

Grond OTS:

- ernstige bedreiging ontwikkeling
- zorg wordt niet/ onvoldoende geaccepteerd
- gerechtvaardigde verwachting dat de ouder binnen een aanvaardbare termijn* de verzorging en opvoeding weer kan dragen

Grond gezagsbeëindiging:

- ernstige bedreiging ontwikkeling
- ouder is **niet** in staat om binnen een aanvaardbare termijn* verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding te dragen of misbruik van het gezag door de ouder

*gelet op de ontwikkeling en de persoonlijkheid van het kind

(B) Toetsing Raad voor de Kinderbescherming

Bij de ondertoezichtstelling:

- Igv G.I. geen verlenging OTS of MUHP verzoekt, wordt de Raad tijdig, uiterlijk twee maanden voor de einddatum geïnformeerd
- Bij tussentijdse beëindiging van de MUHP wordt de Raad tijdig, uiterlijk 1 maand van te voren geïnformeerd
- **Bij een verlengingsverzoek OTS + MUHP > 2 jaar: verzoek vergezeld van een advies Raad m.b.t. de OTS.** De Raad wordt tijdig, uiterlijk twee maanden voor de einddatum geïnformeerd

(C) Toetsing kinderrechter (OTS)

- Wijziging in de verblijfplaats van het (pleeg)kind door de GI
- > dan een jaar in het pleeggezin
- GI heeft **toestemming** nodig van de kinderrechter
- Kinderrechter **toetst** het verzoek van de GI tot beëindiging van de pleeggezinplaatsing

Voordelen pleegoudervoogdij

- De juridische situatie is in overeenstemming met de feitelijke situatie, waardoor verzorging en zeggenschap hand in hand gaan.
- De pleegouders kunnen het kind een duurzame emotionele relatie bieden, doordat zij zeker zijn van de plaats van het kind in hun gezin.
- De pleegouders zijn niet afhankelijk van de gecertificeerde instelling. Zij kunnen zelf beslissen over bijvoorbeeld schoolkeuze en medische behandeling van het pleegkind en zelf het contact met de ouders regelen.

vervolg

- Als pleegouders problemen ervaren met het pleegkind, kunnen zij zelf hulp vragen zonder het risico te lopen dat de pleegzorgaanbieder of de gecertificeerde instelling de situatie anders beoordeelt of als te zwaar voor hen beoordeelt.

Nadelen pleegoudervoogdij

- De gecertificeerde instelling is als professionele en onafhankelijke instantie niet meer betrokken om de oudercontacten te bewaken en te begeleiden.
- Als de ouders een juridische procedure beginnen, bijvoorbeeld om herstel in hun gezag of uitbreiding van de omgangsregeling, zijn de ouders de 'verzoekende' partij en de pleegouders de 'verwerende partij'. De ouders en de pleegouders staan in de procedure 'tegenover elkaar'. Dit doet de onderlinge verhoudingen doorgaans geen goed.

vervolg

- - Het kan voorkomen dat het pleegkind niet meer in het pleeggezin kan blijven wonen vanwege gedragsproblemen en in een instelling wordt opgenomen. Dan blijft de pleegoudervoogd juridisch verantwoordelijk tot het 18e levensjaar van het pleegkind..
- -Als de pleegouders *gezamenlijke* pleegoudervoogdij hebben (als dus beide pleegouders de voogdij hebben) kunnen zij onderhoudsplichtig worden. Namelijk als het pleegzorgcontract wordt beëindigd omdat het pleegkind niet meer bij hen woont.

Geschillenregeling (OTS)

- Als er een geschil bestaat over de uitvoering van de ondertoezichtstelling
- Kan het geschil aan de kinderrechter worden voorgelegd
- Geen 'gedragingen' die onder het klachtrecht vallen (onderscheid klachtrecht en geschillenregeling niet duidelijk)

Geschillenregeling (vervolg)

- Wie mogen er een geschil voorleggen?:
  - de ouder(s) met gezag
  - (pleeg)kinderen vanaf 12 jaar
  - pleegouders
  - pleegzorgaanbieder en jeugdhulpaanbieder
  - de Gecertificeerde Instelling
- Verplichte procesvertegenwoordiging*

* Muv de G.I.

Verblijfplaats (casus Anouar)

Anouar is de vader van Fatima (5). Hij is het niet eens met het besluit van de gecertificeerde instelling dat Fatima langdurig in het pleeggezin blijft wonen. De pleegzorgaanbieder heeft geadviseerd om de pleeggezinplaatsing voortaan 'perspectief biedende plaatsing' te noemen. Dit wordt ook wel de opvoedingsvariant genoemd. Concreet betekent dit voor Fatima dat zij hier in principe tot haar volwassenheid blijft wonen.

Verblijfplaats

- *De gecertificeerde instelling heeft dit advies overgenomen. Anouar vindt echter dat hij onvoldoende kansen heeft gekregen om te laten zien dat hij goed voor Fatima kan zorgen. Hij vindt dat het pleeggezin niet het perspectief moet zijn voor zijn dochter. Met behulp van een advocaat legt hij zijn geschil met de instelling voor aan de kinderrechtter.*

Verblijfplaats

De rechter neemt nog geen beslissing, hij verzoekt de Raad voor de Kinderbescherming om advies uit te brengen over het perspectief van de plaatsing.

De Raad is van mening dat er nog gewerkt moet worden aan een plaatsing bij de vader en dat het perspectief daarom nog niet vastgesteld kan worden. De rechter neemt het advies van de Raad over en stelt de vader in het gelijk.

Omgangsregeling

Marco en Elisabeth zorgen al ruim twee jaar voor Daisy (3). Zij is onder toezicht gesteld en uit huis geplaatst. Marco en Elisabeth zijn het niet eens met de omgangsregeling met Daisy's vader zoals vastgesteld door de gecertificeerde instelling. Ze vinden dat die omgangsregeling te veel tegemoetkomt aan de wensen van de vader en te weinig rekening houdt met de draagkracht van Daisy. Na de bezoeken is zij vaak dagen van slag.

Omgangsregeling (vervolg)

De pleegouders proberen de gezinsvoogdijwerker ervan te overtuigen dat het beter is om deze omgangsregeling aan te passen. De pleegzorgaanbieder is het eens met de pleegouders.

Toch houdt de gecertificeerde instelling, ook na gesprekken met de pleegouders en de pleegzorgaanbieder, vast aan de wekelijkse omgangsregeling. Elisabeth en Marco besluiten het geschil voor te leggen aan de kinderrechter. Zij hebben hiervoor een advocaat nodig.

Omgangsregeling (slot)

De kinderrechter kan beoordelen of de omgangsregeling in het belang van Daisy is. Eventueel kan de kinderrechter nog nader onderzoek laten doen door de Raad voor de Kinderbescherming.

De kinderrechter kan de omgangsregeling zo laten of aanpassen. Als de rechter een (andere) omgangsregeling vaststelt moet deze door alle betrokken partijen worden nageleefd.

Ontwikkelingen jeugdbescherming, pleegzorg

- Plaatsingen in vrijwillig kader, nog wel vrijwillig?
- Of: jarenlange OTS en UHP, ipv gezag beëindiging, ingezet op vrijwillig verblijf pleegkind in pleeggezin
- Invoering beroepscode/ tuchtrecht gevolgen voor de uitvoering
- Bezuinigingen.....

Moraal:

- Kom goed beslagen ten ijs;
- Wees alert: vangnet wanneer nodig
- Geen achterdocht, maar een gezonde kritische blik!

kantoor
kramer

mr M. Kramer, advocaat

Middenweg 57A 1098 AD Amsterdam T 020 685 17 15 F 020 683 54 30 E info@kantoorkramer.nl

The End

Produced and Released by
TWENTIETH CENTURY-FOX
FILM CORPORATION

Zijn er nog vragen?

Mariska Kramer